

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ КАЗОК»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
PO1-M22z групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Радескул Христина Миколаївна

Керівник:
Олинець Тетяна Василівна,
кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри теорії та методик
початкової освіти

Рецензент:
Ватаманюк Галина Петрівна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	8
1.1. Іншомовна граматична компетентність: фактори впливу.....	8
1.2. Комунікативний підхід у навчанні граматики англійської мови	12
1.3. Особливості формування граматичної компетентності молодших школярів при вивченні англійської мови.....	17
РОЗДІЛ II. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ КАЗОК	24
2.1. Методика використання казок у навчанні англійської мови молодших школярів.....	24
2.2. Перевірка ефективності формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів засобами казок	33
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Актуальність дослідження. Граматика є одним із важливих аспектів навчання іншомовного спілкування. Розуміючи граматичні структури, учні зможуть правильно та грамотно побудувати речення. Без граматики неможливе оволодіння будь-якою формою мовлення, тобто граматика поряд зі словниковим і звуковим складом є матеріальною основою мовлення. Але як зацікавити молодших школярів сприймати граматичний матеріал із захопленням?

Казки є одним із ефективних прийомів навчання граматичного матеріалу англійської мови в початковій школі. Адже вони максимально полегшують розуміння й засвоєння граматичного матеріалу, допомагають учителю створити природну ситуацію для вживання конкретного граматичного явища чи структури. Крім того, казковий контекст істотно підвищує мотивацію молодших школярів до вивчення граматики англійської мови, а надто створює сприятливу атмосферу на уроці і підтримує увагу учнів.

Проблему формування граматичних навичок у різні часи досліджувала ціла низка науковців О. І. Вовк [9], О. О. Коломінова [22], І. В. Мірошник [37], Л. К. Орловська [41] та ін.; принципи організації й навчання граматичного матеріалу стали предметом досліджень А. І. Бейла [3], О. С. Резунова [47] та ін.

Використання казок на уроках англійської мови уже давно стало предметом особливої уваги методистів, педагогів-практиків, науковців. Використання казки для творчої розповіді досліджували Л. С. Власюк [6], Ю. Л. Лінінська [30], О. Г. Шаумян [51]. Застосування казки як інсценівки, гри під час формування іншомовної компетентності учнів вивчали І. Д. Миркович [35], О. О. Чорна [50], Д. М. Шолох [55].

Іншомовна граматична компетентність (орфографічна, орфоепічна, семантична) – здатність нормативно продукувати та адекватно сприймати письмові тексти; дотримуватися правил написання літер / слів, речень,

користуватися символами / знаками, умовними позначеннями; усвідомлювати та контролювати організацію змісту продуктивних і рецептивних текстів.

Основними компонентами граматичної компетентності виступають граматичні навички (рецептивні – аудіювання, читання; репродуктивні – говоріння, письмо), граматичні знання і граматична усвідомленість.

Формування граматичної компетентності починається у початковій школі. Після закінчення 4-го класу молодші школярі згідно чинної програми мають вийти на рівень А1 ІКК (за глобальною шкалою ЗЄР), а значить – на той самий рівень граматичної компетентності.

Відомо, що перше знайомство із граматиною англійської мови часто викликає розчарування й нудьгу в дітей. Дитина, що з радістю опановувала лексику, фонетичний матеріал й основи розмовних навичок, часто губить мотивацію до продовження вивчення мови, зіштовхнувшись із необхідністю кількаразового повторення граматичного матеріалу, завзятого тренування граматичних навичок і – що найскладніше для 8-10-річної дитини – вислуховування сухих пояснень викладача. Казки здатні не тільки допомогти зробити нудну й одноманітну роботу більш цікавою й захоплюючою, їх використання, що найголовніше, є доцільним у процесі навчання учнів уживанню мовних зразків, які можуть викликати певні граматичні труднощі, а також вони створюють природну ситуацію для використання певного мовного зразка.

Аналіз наукових та літературних праць дав змогу визначити поняття «казка» як усний народний твір, який виник у безпосередньому спілкуванні оповідача зі слухачами; зв'язний текст розповідного характеру, з вигаданим, часто фантастичним змістом, якому притаманні всі риси зв'язного тексту: тематична єдність, наявність заголовка, змістова завершеність, інформативність викладу, цілеспрямованість, інтеграція, структурна організація, зв'язок між частинами (казковими віхами), відпрацьоване мовлення відповідно розмовного стилю мови. Казка є не тільки джерелом мотивації до навчання для молодшого школяра, але й зрозумілим та

надзвичайно цікавим контекстом для вивчення, закріплення, повторення іншомовного граматичного матеріалу [45, с. 275].

Актуальність питання зумовила вибір теми дипломної роботи: **«Формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів засобами казок»**.

Об'єктом дослідження є процес формування граматичних умінь молодших школярів у курсі іноземної мови (англійської) на початковому етапі.

Предметом дослідження є методичне забезпечення формування граматичної компетентності учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами казок.

Мета дослідження полягає у створенні обґрунтованої методики використання казок для інтенсифікації оволодіння граматичним матеріалом на уроках англійської мови учнями 4 класу, та її експериментальній перевірці.

Гіпотеза дослідження: сформованість граматичних навичок учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови покращиться в результаті цілеспрямованої роботи за умов:

а) педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння та розуміння учнями етапів роботи з казковими текстами та до- і післятекстовими завданнями;

б) цілеспрямованого застосування спеціально розробленої системи роботи з казками для розвитку граматичної компетентності.

Мета й гіпотеза потребували розв'язання таких **завдань дослідження:**

1. з'ясувати ступінь розробки досліджуваної проблеми в лінгво-методичній та психолого-педагогічній літературі;

2. проаналізувати стан формування граматичної компетентності учнів початкової школи в практиці шкільного навчання;

3. дослідити вплив казок на формування іншомовної граматичної компетентності учнів 4 класу;

4. розробити систему роботи з казками для формування та розвитку граматичної компетентності учнів 4-го класу.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського ліцею №14. У ньому брали участь учні 4 (25 учнів, експериментальна група) та 4 (28 учнів, контрольна група) класів.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичні (аналіз та узагальнення літературних джерел та вивчення спеціальної літератури); емпіричні (спостереження за навчально-виховним процесом, бесіди з учителями й учнями, анкетування учнів, вивчення результатів рівня сформованості іншомовної граматичної компетентності, педагогічне тестування, педагогічний експеримент); статистичні (метод математичної статистики).

Наукова новизна визначається теоретичною обґрунтованістю, дидактичною доцільністю та експериментальною доведеністю можливості використання казкових творів у формуванні іншомовної граматичної компетентності молодших школярів. Зокрема, виявлено особливості навчання іншомовного спілкування на уроках іноземної (англійської) мови із застосуванням казкових творів; уточнено та конкретизовано умови підвищення ефективності сприйняття граматики англійської мови за допомогою казок; визначено особливості та етапи роботи з казками на уроці англійської мови; розроблено методику розвитку граматичних навичок молодших школярів засобами казкових творів на уроках іноземної (англійської) мови.

Практичне значення полягає у виявленні ефективних методів і прийомів із використанням казок, які сприяють формуванню іншомовної граматичної компетентності молодших школярів, у розробці конкретних рекомендацій для вчителів початкових класів. Одержані результати можуть бути використані в практиці викладання іноземної (англійської) мови в школі,

при створенні нових навчально-методичних комплексів з іноземної (англійської) мови для початкових класів.

Апробація роботи. Основні положення і результати представлено на: VI Всеукраїнській науково-практичній конференції (заочна форма) «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (15-16 березня 2023 року) із доповіддю «Формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкової школи засобами комунікативних вправ»; звітній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (4-5 квітня 2023 р., Кам'янець-Подільський) із доповіддю «Умовно-комунікативні вправи як засіб формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів» та обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти (2022-2023 н. р.) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (67 позицій), додатків. Загальний обсяг роботи – 71 с.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено нове розв'язання актуальної проблеми формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів засобами казкових історій, що виявляється в обґрунтуванні умов педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння та розуміння учнями граматичного матеріалу та цілеспрямованого застосування системи вправ для його закріплення на основі казок.

Результати проведеного дослідження підтвердили ефективність вирішення поставлених завдань і дали підстави для формулювання таких висновків.

Вважається, що процес формування іншомовної граматичної компетентності є необхідним складником навчального процесу з іноземної мови. Важливість та необхідність оволодіння граматичною стороною мовлення для вирішення комунікативних завдань спілкування логічно впливає із практичної мети навчання іноземної мови у загальноосвітніх закладах.

З'ясовано з досвіду роботи багатьох вчителів-методистів, що: здобувачі освіти мають певні труднощі у ситуативному використанні граматичних явищ; вони недостатньо добре володіють навичками коректного вживання форм граматичних явищ.

До основних лінгвістичних факторів, які необхідно враховувати, у процесі формування іншомовної граматичної компетентності належать: дидактичне правило ізоляції труднощів та принцип вивчення матеріалу від легкого до складного; потреба комунікації, тобто необхідність вивчати перш за все ті граматичні явища, без яких неможливо забезпечити практичні потреби мовлення (уміння говорити, розуміти мовлення на слух, читати, писати) у межах відібраної для даного року навчання тематики; достатній лексичний запас, який може забезпечити можливість розвитку автоматизму.

Основною задачею в навчанні граматики – навчити здобувачів освіти практично користуватися нею в комунікативних цілях, а це означає «оволодіти

способами змінювати форми слів та поєднувати слова в реченні», тобто оволодіти граматичними навичками. Без знання граматичної структури мови неможливо вирішувати комунікативні завдання іноземною мовою.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень, що висвітлюють методичні особливості навчання граматики на засадах комунікативного підходу, дав змогу сформулювати загальну концептуальну базу та методичні висновки щодо найефективнішої організації навчання цього лінгвістичного аспекту: граматичні явища мають бути представлені не ізольовано, а як частина контекстуальної єдності; слід пам'ятати, що мета сучасного викладання граматики полягає не просто в позначенні частин мови або навчанні правил іноземної мови. Навчання граматики має бути міцно і гармонійно «вбудоване» в говоріння, читання і письмо; навчання граматики іноземної мови в рамках комунікативного підходу має бути системним, тобто після того, як вивчене явище повністю відпрацьоване на рівні різних вправ, переходять до іншого явища. Крім того, під час вивчення нового граматичного явища необхідно залучати попередні граматичні знання здобувачів освіти і проводити необхідні паралелі.

Основа вивчення англійської мови закладається саме у молодшому шкільному віці, коли у дітей формується початкова система морфологічних та граматичних понять. Цей процес відбувається поетапно. Одні граматичні поняття засвоюються учнями за декілька уроків (наприклад, поняття про суфікс, префікс чи корінь). Інші (дієслово, прикметник, іменник) формуються протягом усіх чотирьох років навчання дітей у школі. Граматичні поняття формуються внаслідок тривалої роботи над відповідним мовним матеріалом.

У початковій школі метою є закладення основ комунікативної компетентності учнів, тобто, формування, а учнів мінімального рівня володіння іноземною мовою, що дозволяє їм спілкуватися іноземною мовою на елементарному рівні. Першочергову роль у цьому процесі відіграє граматики, особливість якої в курсі вивчення будь-якої іноземної мови, полягає в тому, що вона є необхідною базою, без якої неможливе повноцінне

використання іноземної мови, як засобу спілкування зокрема. Так, під граматичною компетентністю ми розуміємо здатність молодшого школяра до коректного граматичного оформлення своїх усних і писемних висловлювань, розуміння граматичного оформлення мовлення інших, що ґрунтується на складній та динамічній взаємодії відповідних знань, навичок.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови, тому частина граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках за рахунок багаторазового вживання, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

Згідно з навчальною програмою, подано вимоги та зміст навчання граматики у початковій школі (2-4 класи). Після закінчення 4-го класу молодші школярі мають вийти на рівень А1 ІКК (за глобальною шкалою ЗЄР), а значить – на той самий рівень граматичної компетентності.

Зазначено, що формування англомовної компетентності поза межами країни-носія мови, що вивчається, вимагає від вчителя створення мовного середовища на уроці англійської мови таким чином, щоб учень міг «опинитися» в англомовному світі та краще познайомитися з історією та культурою країни, мову якої він вивчає. Саме з цією метою на уроках англійської мови доцільно використовують англомовні казки.

Казка – це розповідний народно-поетичний або писемно-літературний твір про вигадані події, осіб, іноді за участю фантастичних сил.

Казка іноземною мовою завжди викликає в дітей потребу в спілкуванні, тому що її зміст відповідає інтересам дітей і потребам їхнього віку. У казках завжди яскраво виражений соціокультурний компонент. Діти отримують знання про культурну спадщину країни, мову якої вивчають. Пісні, вірші, лічилки, різні ігри, також як і казка, мають навчальну мету як основу навчання спілкуванню іноземною мовою.

Виділено чотири етапи в навчанні усного мовлення у структурі заняття: підготовчий – етап попереднього зняття мовних і лінгвокраїнознавчих труднощів; сприйняття казки під час первинного читання, розвиток умінь сприйняття інформації; контроль осмислення основного змісту; розвиток усного мовлення та мовленнєвих навичок. Повторне прочитання може передувати четвертому етапу.

Казки рекомендовано використовувати на етапах навчання, закріплення, повторення граматичного матеріалу іноземної мови. Відомо, що тренування учнів у вживанні граматичних структур, вимагає їхнього багаторазового повторення, отже й стомлює учнів своєю одноманітністю і витрачені зусилля не приносять швидкого результату. Казки переслідують цілі: навчити учнів уживанню мовних зразків, що містять певні граматичні труднощі; створити природну ситуацію для вживання даного мовного зразка, розвивати мовну активність і самостійність учнів.

Експериментальне дослідження проводилося на базі Кам'янець-Подільського ліцею №14. У ньому брали участь учні 4 (25 учнів, експериментальна група) та 4 (28 учнів, контрольна група) класів.

Дослідження проводилося поетапно.

На I етапі вивчено стан проблеми формування граматичних навичок у сучасній шкільному просторі, використання казкового жанру у педагогічній теорії і практиці. Визначено суть понять «граматична компетентність», а також «казка», її функції у навчальному процесі, дидактична цінність, розглянуто етапи та методику роботи з текстовими матеріалами казкового жанру; створено систему роботи на основі казок на післятекстовому етапі, яка покликана удосконалити процес формування та закріплення граматичних навичок та мотивувати молодших школярів до вивчення іноземної мови; апробовано окремі її елементи, внесено корективи.

На II етапі проведено формувальний експеримент відповідно до розроблених технологій удосконалення граматичних навичок учнів 4 класу.

Формувальний експеримент передбачав проведення уроків у контрольному класі за традиційною методикою, а в експериментальному – за експериментальною, зрізових робіт в обох класах. Перевірено ефективність методики формування граматичних навичок; визначено ефективність розробленої системи роботи з формування та закріплення граматичних навичок учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови.

У процесі проведення експерименту стало очевидним, що уроки іноземної (англійської) мови у 4-му класі доцільно проводити із застосуванням казкових текстових матеріалів, спрямованих на формування граматичних навичок. В учнів, поряд із змінами, які відбулися у їхніх знаннях з граматичних тем, спостерігалось підвищення інтересу до навчання читання іноземною мовою. Розвиток творчої уяви та фантазії, мислення, спостережливості.

Отже, реалізована методика формування граматичних навичок учнів 4-го класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами казок передбачала системний розвивальний вплив на різні складові цього багатогранного процесу. Аналіз даних, отриманих у результаті дослідження, свідчить про ефективність використання казок для підвищення рівня сформованості граматичних навичок молодших школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко Т. В. Навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. Львів : НЛУ ім. І. Франка, 2002. 222 с.
2. Басіна А. Методика викладання іноземної мови в початковій школі. Київ : Шкільний світ, 2013. 128 с.
3. Бейла А. І. Методика навчання активного граматичного мінімуму англійської мови як другої спеціальності // Проблеми навчання та викладання практичної граматики іноземної мови у вищому навчальному закладі: Матеріали науково-практичної конференції (Дрогобич, 14-15 жовтня 2004 р.). Дрогобич : Коло, 2015. С. 158-161.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія та практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ, 2013. 592 с.
5. Білосніжка та семеро гномів = Snow White and the Seven dwarfs / Брати Грім; адапт., вправи, словник Л. В. Чернової. Київ : Арій, 2019. 64 с.
6. Власюк Л. С. Казка як засіб формування позитивної мотивації при вивченні англійської мови: методична розробка. Міський методичний кабінет, Нововолинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4. 2014. 116 с.
7. Вовк О. І. Особливості оволодіння знаннями у процесі навчання граматичного аспекту іншомовного спілкування. Наукові записки. Серія : Педагогіка і психологія. Київ, 2005. Вип. 16. С. 208-211.
8. Вовк О. І. Сучасна стратегія формування англомовної граматичної компетентності у студентів-філологів. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Ppps_2008_27_3.pdf (дата звернення: 19.03.2023).
9. Вовк О. І. Формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2008. 276 с.
10. Галапчук-Тарнавська О. Формування навичок читання автентичних текстів на уроках англійської мови в основній школі // Наукові

записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія», (6(74), С. 166.

11. Горобій Ю. О. Формування англомовної компетентності у читанні на матеріалі сучасних казок в учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9691/1/%d0%9c%d0%a0.2020.-%d0%93%d0%9e%d0%a0%d0%9e%d0%91%d0%86%d0%99.pdf> (дата звернення: 03.07.2023).

12. Городнича Л.В. Підготовка майбутніх учителів до використання лінгвістичної казки на уроках англійської мови в початковій школі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки». 2013. Вип. 111. С. 68-72.

13. Гриняк О. О. Методичні рекомендації до практичного курсу з англійської мови, домашнє читання (на матеріалі повісті-притчі Е. Хемінгуея «The Old Man and the Sea») / ТОВ «ВКФ» «СТАР» ЛТД, Херсон, 2019. 72 с.

14. Денисюк Л. В., Панасюк О. М. Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови у контексті Нової української школи. Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне : РДГУ, 2019. С. 129-131.

15. Державний стандарт початкової загальної освіти. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>

16. Дубовик С. Г., Ріпа Д. С. Формування граматичних навичок на початковому етапі в основній школі. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37119/1/Dubovyk_S_Ripa_M_OEMF.pdf (дата звернення: 15.09.2023).

17. Івчук І. В. Казка як ефективний засіб вивчення англійської мови. Нетішин, 2014. 48 с.

18. Казачінер О. С. Використання лінгвістичних казок під час навчання англійської мови. Англійська мова і література. 2007. № 33. С. 2-5.

19. Казка – інструмент розвитку мовленнєвої компетентності. URL: <https://naurok.com.ua/kazka-instrumentrozvitku-movlennevo-kompetentnosti-uchniv-pochatkovih-klasiv-na-urokahangliysko-movi-153796.html> (дата звернення: 15.09.2023).

20. Касаткіна О. В. До питання розвитку граматичної компетентності студентів на заняттях іноземної мови. URL: http://eprints.zu.edu.ua/7314/1/vip_59_11.pdf (дата звернення: 10.02.2023).

21. Кокоріна Л., Літунова М. Комунікативно спрямовані методи і прийоми навчання граматики англійської мови. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», Том 3, № 27. 2020. С. 128-132.

22. Коломінова О. О. Проблема формування англомовної граматичної компетенції учнів початкової школи // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, № 811. Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. Харків: Видавничий центр ХНУ. 2008. Вип. 55. С. 154-160.

23. Комарівська Н. Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами фольклору // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. Вип. 46. С. 30-33.

24. Концепція Нової української школи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

25. Корінчук Н. І. Особливості формування граматичної компетенції учнів початкових класів при вивченні англійської мови. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/4117-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-4039-1-10-20220515.pdf> (дата звернення: 14.05.2023).

26. Коротаєв Б. Методи навчально-пізнавальної діяльності учнів. Київ: Вища школа, 2011. С. 78.
27. Котик Н. І. Розвиток граматичних навичок в учнів початкових класів при вивченні англійської мови. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Ped_poshuk_4_21-71-74.pdf (дата звернення: 16.07.2023).
28. Кравчук Т. М. Ефективні засоби формування граматичних навичок учнів початкових класів на уроках англійської мови. URL: <file:///C:/Users/User/Desktop/%D0%97%D0%9E%D0%A8%20%E2%84%962%20%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf> (дата звернення: 03.02. 2023).
29. Лазуткіна Ю. Граматичний аспект вивчення іноземної мови. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3518/1/Lazutkina.pdf> (дата звернення: 25.04.2023).
30. Лінінська Ю. Л. Використання казки на уроках іноземної мови в початкових класах : посібник. Полонне, 2015. 37 с.
31. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
32. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
33. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навч. закладах: підр. Київ : Академія, 2010. С. 116-127.
34. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч.посіб. для студ.вищ. навч. закл / О. В. Котенко, А. В. Соломаха. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. 356 с.

35. Миркович І. Л. Інтегроване навчання англійського діалогічного мовлення учнів 4-х класів на основі драматизації автентичних казок : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Одеса, 2017. 22 с.

36. Мірошник І. В. Методичні рекомендації щодо формування англійської граматичної компетентності учнів початкової загальноосвітньої школи. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III (26), Issue: 50, 2015. С. 55-58.

37. Мірошник І. В. Поняття іншомовної граматичної компетентності та особливості її реалізації в початковій школі. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2.1/26.pdf> (дата звернення: 28.03.2023).

38. Молодоженя Н. В. Використання казки під час граматики англійської мови. Методичний посібник для вчителів іноземної мови. Полонне, 2012. 72 с.

39. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

40. Орлова Н. Культурологічні засади навчання іноземних мов у початковій школі. Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті. Діалог культур як чинник інтеграції. Матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції. Варшава – Ужгород – Херсон : Посвіт, 2019. С. 120-122.

41. Орловська Л. К. Формування граматичної компетенції в усному мовленні на засадах інтегрованого навчання у майбутніх учителів англійської мови: дис. ... канд. пед. наук. 13.00.02. Київ, 2010. 301 с.

42. Пехота О. М. Освітні технології: навч.-метод. посіб. Київ : АСК, 2004. 256 с.

43. Пінчук Г. Г. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів. URL: http://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/proftech/24899/ (дата звернення 13.03.2023).

44. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2002. 135 с.
45. Радескул Х. М. Казки як засіб формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів. Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. Вип. ХІХ. С. 274-276.
46. Редько В. Молодші школярі ... Які вони? / Залежність ефективності навчання іноземних мов учнів початкової школи від їхніх вікових особливостей // Іноземні мови в навчальних закладах. 1'2013. С. 22-30.
47. Резунова О. С., Резунова В. В. Формування граматичної компетентності здобувачів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у немовних закладах вищої освіти. URL: https://repo.dma.dp.ua/7603/1/pedagogics.journalsofznu.zp.ua_%E2%84%96%201_2022-292-297-1-5.pdf (дата звернення: 28.03.2023).
48. Спляча красуня = Sleeping beauty / Шарль Перро; адапт. та вправи Л. В. Чернової. К. : Арій, 2019. 64 с.
49. Тригуб І. П. Формування граматичної компетенції у студентів ВНЗ у процесі вивчення англійської мови // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2014. №10. С.74-77.
50. Чорна О. О. Роль та методичні прийоми роботи з казкою на уроках англійської мови як засіб формування позитивної мотивації навчання. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. № 1 (65). 2019. С. 136-139.
51. Шаумян О. Г. Казка як складова освітнього простору дитини. Молодий вчений. № 7.1 (71.1). 2019. С. 90-94.

52. Шевчук Ж. Викладання англійської граматики: філософські аспекти, комунікативні методи // Англійська мова та література. 2016. № 17-18. С. 46.
53. Шемуда М. Г. Формування іншомовної граматичної компетенції: фактори впливу. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/admin,+NZ_Vyp_27.106%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/admin,+NZ_Vyp_27.106%20(2).pdf) (дата звернення: 18.09.2023).
54. Шепель Л. О. Королівство Англійської Граматики: казка для дітей та батьків. №24. Харків, 2010. 80 с.
55. Шолох Д. М. Використання казок, прислів'їв і приказок у навчанні англійської мови молодших школярів. URL: https://www.psyh.kiev.ua/Шолох_Д.М._Використання_казок,_прислів'їв_і_приказок_у_навчанні_англійської_мови_молодших_школярів (дата звернення: 28.03.2023).
56. Bitterlin. G., Price. D. Grammar Matters teaching: grammar in primary school classes. ESL programs. New York : Cambridge University Press. 2010. P. 71.
57. Blue J. Exploiting authentic texts in the English language classroom. URL: <https://www.macmillanenglish.com/ua/blog-resources/article/advancing-learning-exploiting-authentic-texts-in-the-english-language-classroom> (дата звернення: 09.05.2023).
58. Bolitho R. Holistic grammar teaching. English Teaching Professional. 2011. №73. С. 4-8.
59. Cameron L. Teaching Languages to Young Learners. UK : Cambridge University Press. P. 53.
60. Cortez M. Approaches in teaching grammar to younger learners. British journal of applied linguistic, №1 (1). P. 29-33.
61. González, N. I. P. Teaching English through Stories: A Meaningful and Fun Way for Children to Learn the Language. Profile Issues in Teachers` Professional Development, 12(1), 95–

106. http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1657-07902010000100007&lng=en&tlng=en (дата звернення: 20.09. 2023).

62. Nunan D. Teaching grammar in context. URL: <https://academic.oup.com/eltj/article-abstract/52/2/101/2924406> (дата звернення: 21.09.2023).

63. Reedy D., Bearne E. Teaching grammar effectively in primary schools. URL: <https://ukla.org/product/coming-soon-new-and-expanded-edition-teaching-grammar-effectively-in-primary-schools/> (дата звернення: 19.10.2023).

64. Simon P. M. The benefits of using fairy tales in EFL classrooms. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/The Benefits of Using Fairy Tales in EFL Classroom.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/The%20Benefits%20of%20Using%20Fairy%20Tales%20in%20EFL%20Classroom.pdf) (дата звернення: 12.10.2023).

65. Teaching grammar through extensive reading. URL: <https://teachingenglishwithoxford.oup.com/2017/05/15/reads-reading-has-read-5-smart-tips-for-teaching-grammar-through-extensive-reading/> (дата звернення: 12.10.2023).

66. Venables C. Teaching young learners: How to use stories in the classroom. One Stop English. URL: <https://www.onestopenglish.com/stories-and-poems/teaching-young-learners-how-to-use-stories-in-the-classroom/556440.article> (дата звернення: 18.08.2023).

67. Waugh D., Warner C., Waugh R. Teaching grammar, punctuation and spelling in primary schools. London: SAGE Publications Ltd., 2019. 272 p.